

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет культурології та соціальних комунікацій
Кафедра музейно-туристичної діяльності

Силабус

**навчальної дисципліни
«Історія світової культури»**

Галузь знань – 02 Культура і мистецтво
Спеціальність – 028 Менеджмент соціокультурної діяльності
Освітньо-професійна програма – Менеджмент культури,
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Харків, 2024

Силабус склала:

ЖИГАЙЛО Марина Олександрівна кандидат культурології, викладач кафедри культурології та медіакомунікацій

Силабус оновила:

АЛЕКСАНДРОВА Марина В'ячеславівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології та медіакомунікацій

Мова навчання: українська

Силабус затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 15 серпня 2024 р

Завідувач кафедри менеджменту культури

та соціальних технологій Геннадій АФЕНЧЕНКО

Силабус затверджено на засіданні ради факультету культурології та соціальних комунікацій

Протокол № 1 від 26.08.24

Голова ради факультету Наталя КОРЖИК

Зміни до силабусу затверджені на засіданні кафедри

Протокол № 10 від 20 листопада 2024 р.

Завідувач кафедри музейно-туристичної діяльності

 Анатолій ЩЕРБАНЬ

Зміни до силабусу затверджені на засіданні ради факультету культурології та соціальних комунікацій

Протокол № 6 від 21.11.24

Голова ради факультету Наталя КОРЖИК

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Назва дисципліни / освітньої компоненти	Історія світової культури
Викладач	АЛЕКСАНДРОВА Марина В'ячеславівна ЖИГАЙЛО Марина Олександрівна
Контактний телефон та e-mail викладача	+380506638001 Maryna_aleksandrova@xdak.ukr.education
Інформація про консультації	Вівторок – 18.00, (онлайн-консультації, за попереднім узгодженням із можливістю корегування часу консультації)
Логіка вивчення курсу	<i>Пререквізити:</i> Теоретичною базою вивчення дисципліни є набуті знання з дисциплін «Історія світової художньої культури», «Історія української культури»; «Історія української художньої культури» <i>Постреквізити:</i> Соціологія культури

2. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Дисципліна *«Історія світової культури»* націлена на підготовку першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузей знань 02 Культура та мистецтво, 03 Гуманітарні науки та ін. Зміст курсу включає теоретичні аспекти культурно-історичного розвитку людства, культурних та мистецьких явищ, їх походження та значення для світового культурного поступу.

3. МЕТА КУРСУ

Мета курсу – забезпечити інтегрований результат, пов'язаний із розумінням особливостей та закономірностей розвитку світової культури від первісності до сучасності, сформувати навички аналізу специфіки та закономірностей світового історико-культурного процесу та толерантного ставлення до різних культур та цивілізацій.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН2. Збирати та впорядковувати інформацію.
ПРН8. Визначати соціокультурний потенціал різних стейкхолдерів культурного життя.
ПРН12. Формулювати, аргументувати професійні завдання.
ПРН13. Обґрунтовувати управлінські рішення.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ

ЗК11. Здатність працювати в міжнародному контексті.
ЗК17. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК18. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ФК1. Здатність критично усвідомлювати взаємозв'язок між культурними, соціальними та економічними процесами.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Ознаки курсу	Обов'язкова компонента
Формат курсу	Денна форма здобуття освіти, 1-2 семестри
Обсяг курсу	
	кількість кредитів – 8
	загальна кількість годин – 240
	аудиторних – 80 самостійної роботи – 160
Технічне і програмне забезпечення / обладнання	<i>Ноутбук, смартфон</i>
Форми, види навчальних занять та методи навчання (відповідно до навчального плану)	<p>Форми: навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи</p> <p>Види: лекційні та семінарські заняття</p> <p>Методи: З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни передбачаються наступні методи: проблемний виклад, пояснювально-ілюстративний (візуальний супровід – демонстрація ілюстрацій, відео та аудіофрагментів), репродуктивний; частково-пошуковий (пошук та аналіз джерел, фахової літератури, відео та аудіо матеріалів з відповідної теми тощо); проєктно-орієнтований – підготовка повідомлення/доповіді (презентації) з відповідними посиланнями на використані джерела та літературу, Інтернет-ресурси. Для самостійної роботи використовується також дослідницький метод: підготовка доповіді з презентацією; створення питальників, кросвордів, есе та ін. до відповідних тем; пошук візуального матеріалу в Інтернеті за тематикою навчальної дисципліни. У процесі підготовки фахівців застосовується також комбінування традиційних інформативних і нових соціально-психологічних методів – дискусійних методів, ігрових методів (рольові ігри), методи активного навчання (аналіз конкретних ситуацій, розв'язання проблемних задач, інтерактивні методи, технологія «мозкового штурму» тощо.</p>
Поточний контроль	Фронтальне опитування на семінарському занятті. Виконання завдань з пошуку візуального або фактичного матеріалу в аудиторії за допомогою смартфонів, ноутбуків, планшетів в глобальній інформаційній мережі Інтернет тощо. Виступ із повідомленням/доповіддю на семінарському занятті, здатність до особистої презентації та роботи у парі/групі.
Підсумковий контроль	Письмовий екзамен
Політика курсу*	<p><i>Обов'язковими умовами опанування навчальної дисципліни «Історія української культури» є:</i></p> <p>Систематичне виконання усіх поставлених завдань; Дотримання академічної доброчесності (інформація щодо академічної доброчесності – сайт ХДАК – https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/acad_dobr/acad_dobr.html; «Кодекс академічної доброчесності Харківської державної академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks_ad.html); Запобігання / протидія булінгу (цькуванню) — («Положення про політику запобігання і протидії булінгу (цькуванню) у ХДАК»</p>

	https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pzpb22.pdf Невідкладне вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі в ХДАК» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ppvks2.pdf) Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pvrn_23.pdf); Відпрацювання пропущених занять проводиться через співбесіду за змістом питань, винесених для роботи на семінарському занятті.
--	--

7. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем (або блоків)	Разом годин	Лекцій ні	Семі- нарські	Сам. робота
Тема 1. Культура як предмет пізнання. Культура первісної доби	10	4		6
Тема 2. Особливості культури Стародавнього Єгипту	10	2	2	6
Тема 3. Культура доби Античності	20	4	2	14
Тема 4. Культура Месопотамії	10	2	2	6
Тема 5. Культура Стародавнього Китаю та Індії	10	2	2	6
Тема 6. Культура західноєвропейського середньовіччя. Культура Візантії	20	2	2	16
Тема 7. Культура арабо-мусульманського світу	10	2	2	6
Тема 8. Культура доби Відродження	20	6	4	10
Тема 9. Культура Східної Європи XIV-XV ст.	10	2		8
Тема 10. Культура бароко: особливості світогляду та художнє втілення	20	2		18
Тема 11. Культура епохи Просвітництва	20	4	2	14
Тема 12. Культура Східної Європи XVIII-XIX ст.	10	4		6
Тема 13. Культура кінця XVIII-XIX ст.	20	4	2	14
Тема 14. Культура 1 половини XX ст.	20	4		12
Тема 15. Культура 2 половини XX – початку XXI ст.	30	6	10	18
Усього:	240	50	30	160

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

1 семестр

Розподіл балів 1 семестр:

Робота на семінарських заняттях – 36 балів (тема 2 – 0-4 бали; тема 3 – 0-4 бали; тема 4 – 0-4 бали; тема 5 – 0-4 бали; тема 6 – 0-5 балів; тема 7 – 0-5 балів; тема 8 – 0-10 балів);

Самостійна робота – 24 бали;

Підсумковий контроль – 40 балів

Всього: 100 балів.

Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточна успішність							Сам. робота	Екзаме н	Усього
T1-T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
4	4	4	4	5	5	10	24	40	100

Розподіл балів 2 семестр:

Робота на семінарських заняттях – 39 балів (тема 11 – 0-6 балів; тема 13 – 0-6 балів; тема 15 – 0-27 балів);

Самостійна робота – 21 бал;

Підсумковий контроль – 40 балів

Всього: 100 балів

Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти

2 семестр

Поточна успішність			Сам. робота	Екзамен	Усього
T9-T11	T12-T13	T14-T15			
6	6	27	21	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва	Хід виконання роботи (питання, які будуть розглянуті на занятті)	Рекомендована література для підготовки (повний бібліографічний опис або за нумерацією відповідно до розділу 13)	Кількість балів, які може отримати здобувач
1.	Історичне та в сакральне давньоєгипетській культурі	1. Міфологія Стародавнього Єгипту та її вплив на розвиток художньої культури.	3,4,5,10,65	4

		<p>2. Заупокійний культ у Стародавньому Єгипті.</p> <p>3. Уявлення мешканців Давнього Єгипту про життя та смерть.</p> <p>4. Культ фараона: особливості втілення.</p> <p>Символи в культурі давніх єгиптян.</p>		
2.	Міфологія Стародавньої Греції та Риму: від джерел до сучасності	<p>1. Вплив міфології на художню культуру Стародавньої Греції та Риму.</p> <p>2. Місце давньогрецької міфології в художньому житті Стародавнього Риму.</p> <p>3. Давньогрецька та давньоримська міфологія у світовому живописі, літературі, скульптурі, архітектурі.</p> <p>4. Давньогрецька та давньоримська міфологія у добу масової культури: мода, реклама, боді-арт тощо.</p>	3,4,5,67,83	4
3.	Культура Месопотамії: «Епос про Гільгамеша»	<p>1. Міф і обряд у культурі народів Месопотамії.</p> <p>2. «Епос про Гільгамеша»: Історія відкриття та дослідження тексту.</p> <p>3. Композиція та сюжет епосу.</p> <p>4. Образи богів та людей в епосі, їх характеристики та способи їх взаємодії.</p> <p>5. Гільгамеш та Енкіду: типи героїзму, їх еволюція.</p>	3,4,5,10,89	4
4.	Особливості релігійного світогляду в Стародавньому Китаї та Індії	<p>1. Особливості релігійних уявлень давніх індійців.</p> <p>2. Структура ведійської літератури. Космогонія вед та упанішад.</p> <p>3. Буддизм і його вплив на розвиток мистецтва. Культурна архітектура і скульптура.</p> <p>4. Особливості китайської міфології.</p> <p>5. Виникнення конфуціанства та даосизму.</p> <p>6. Образ шляхетної людини у трактуванні Конфуція. Відносини учня та вчителя, правителя та підданих.</p>	3,4,5,10,131	4
5.	Вплив християнства на художню культуру Візантії: особливості	<p>1. Місце античної художньої культури в культурі Візантії.</p> <p>Боротьба античної та християнської традицій у</p>	3,4,5,125	5

	світогляду художнього мислення та	візантійській художній культурі V-VII ст. 2.Розквіт імперії при Юстиніані I. Собор Св. Софії в Константинополі як втілення образу світу: естетика небесної краси. 3.Містицизм східного богослов'я: Каппадокійська школа, твори Діонісія Ареопагіта. 4.Візантійська гімнологія, хроніки, історичні твори. 5.Формування візантійського художнього канону. Візантійська ікона: зворотна перспектива, символізм. 6.Розквіт художньої культури Візантії в X-XI ст. Ісихазм Григорія Палами. 7.Значення візантійської художньої культури для східноєвропейського регіону.		
6	Іслам як регулятор інтегративних якостей арабської художньої культури	1.Особливості історичного та культурного розвитку арабо-мусульманської цивілізації та доісламської культури. 2.Виникнення, еволюція ісламу та вплив на розвиток художньої культури. 3.Життя і вчення Мухаммеда. 4.Структура Корана, ставлення ісламу до іудаїзму та християнства. 5.Аллах та людина: проблема волі та відповідальності. 6.Образ світу в ісламі.	3,4,5,41,134	5
7	Формування нової людини як проблема італійської ренесансної культури	1.Проблема нової людини у творчості гуманістів XIV ст. 2.Краса людського тіла: нові образотворчі прийоми зображення. 3.Специфіка передачі людських відносин та почуттів. 4.Уявлення італійських гуманістів про людину як творця. Ідеал людини в мистецтві та контрастність стану суспільної моралі.	3,4,5,15,16,31,98	10
Усього за 1 семестр:				36
8	Класицизм як провідний напрям	1.Класицизм як ідейно-художня система та стиль мистецтва.	3,4,5,38,39	6

	художньої культури XVII-XVIII ст.	<p>2.Естетичні ідеали представників класицистичного стилю, особливості світогляду та художнього втілення.</p> <p>3.Нормативність як основна характеристика стилю класицизм.</p> <p>4.Франція як центр класицистичної культури. Найвидатніші представники класицизму.</p> <p>5.«Політизованість» класицизму у XVII ст. – зв’язок з ідеями абсолютизму. Митець та суспільно-політичні формації.</p> <p>6.Ідеологічне ядро – конфлікт між особистістю і державою, обов’язком і почуттям та відображення в художній творчості.</p>		
9	Особливості розвитку художньої культури США у XIX ст.	<p>1.Особливості етнокультурного розвитку США наприкінці XVIII – першій половині XIX ст. та їх вплив на художню культуру.</p> <p>2.Специфіка розвитку науки і освіти. Особливості світогляду американців та формування художніх смаків.</p> <p>3.Становлення літератури і мистецтва: провідні жанри та видатні представники епохи.</p> <p>4.Культурні зв’язки США з країнами Європи : проблема культурних взаємовпливів.</p>	3,4,5,139,140	6
10	Модерн як провідний напрям культури 1 пол. XX ст.	<p>1.Модерн як історичний та культурний феномен.</p> <p>2.Модерн: особливості світогляду та художнє втілення.</p> <p>3.Модерн в художній культурі Європи та Америки.</p>	3,4,5,10,26,44,77,101,120	6
11	Індустрія естетичного дозвілля кін. XX поч. XXI ст.	<p>1.Мистецько-видовищні форми сучасної культури: загальна характеристика.</p> <p>2.Сучасні мистецько-видовищні форми:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. хепенінг; b. перфоманс; c. флеш-моб; d. боді-арт; e. стріт-арт; f. екранна культура. 	9,19,24,82,90,132,133	7

		3. Комікс і формування нового типу культурного героя.		
12	Проблема тілесної ідентичності людини в епоху масової культури	1. Тілоцентризм як визначальна риса масової культури. 2. Тілесна ідентифікація в масовій культурі. 3. Техноморфна тілесність в ідентифікаційних практиках масової культури: формування кіберідентичності.	11,23,64,68,75,92,116	7
13	Соціокультурна та мистецька специфіка різновидів вуличного мистецтва	1. Поняття «графіті». Класифікація графіті. 2. Зародження та становлення графіті в США та Європі. 3. Поняття «муралі». Специфіка створення та інституалізації. 4. Madonnari або street- painting як вид вуличного мистецтва.	9,142,143,144,145	7
Усього за 2 семестр				39

10. ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва	Кількість балів, які може отримати здобувач
1.	Художня культура первісної доби	3
2.	Художня культура Стародавнього Єгипту	3
3.	Людина і суспільство у Стародавній Греції та Римі	3
4.	Межиріччя: релігія, міфологія, наука, писемність, архітектура	3
5.	Особливості соціокультурного розвитку Стародавнього Китаю та Індії	3
6.	Вплив християнства на культуру Середньовіччя	3
7.	«Візитівки» арабської культури: історичні витоки та сьогодення	3
8.	Феномен "homo universalis": найвидатніші представники епохи Відродження (1 семінар)	3
Усього за 1 семестр:		24
9.	Феномен "homo universalis": найвидатніші представники епохи Відродження (2 семінар)	3
10.	Культура Нового часу: філософсько-світоглядна революція та її вплив на художню	3
11.	Основні художньо-естетичні напрями доби Просвітництва	6
12.	Художня культура XIX ст.: видатні представники	3
13.	Світоглядні основи модерністського мистецтва	3
14.	Реалізм та постмодернізм як провідні художні течії 2 пол. XX – поч. XXI ст.	3

11. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ ФОРМИ КОНТРОЛЮ

1 семестр (екзамен)

1. Поняття «культури». Потрактування поняття «культури». Види та функції культури.
2. Мистецтво як предметна основа художньої культури. Функції мистецтва в суспільстві.
3. Архітектура як мистецтво створення споруд.
4. Скульптура як вид мистецтва.
5. Живопис як відтворення художніх образів на площині.
6. Хореографія як вид мистецтва.
7. Театр як вид мистецтва.
8. Кінематограф як вид мистецтв.
9. Література як форма художньої діяльності людини.
10. Особливості культури первісного суспільства.
11. Міфологія Стародавнього Єгипту та її вплив на розвиток художньої культури.
12. Заупокійний культ у Стародавньому Єгипті.
13. Уявлення мешканців Давнього Єгипту про життя та смерть.
14. Культ фараона: особливості втілення.
15. Храм та гробниця – основні типи монументальних споруд в архітектурі Стародавнього Єгипту.
16. Античне мистецтво та його місце в історії людства.
17. Ідеал людини у скульптурі Давньої Греції.
18. Давньогрецька та давньоримська міфологія.
19. Художня культура елліністичного періоду.
20. Давньоримська архітектура.
21. Римський скульптурний портрет.
22. Особливості архітектури шумерів.
23. Досягнення шумерів у різноманітних галузях культури.
24. Найдавніша епічна поема «Епос про Гільгамеша».
25. Китайська культура як одна з найдавніших культур світу.
26. Релігійна культурна традиція у Стародавньому Китаї. Ритуалізм китайської культури.
27. Традиційний китайський живопис.
28. Розвиток архітектури Стародавнього Китаю.
29. Розвиток китайського ремесла.
30. Структура ведійської літератури. Космогонія вед та упанішад.
31. Буддизм і його вплив на розвиток мистецтва. Культова архітектура і скульптура.
32. Особливості світобачення давніх арійів. Ведична релігія та її викладення у священних книгах.
33. Виникнення буддизму. Головні ідеї буддизму.
34. Вплив християнської релігії на середньовічне мистецтво.
35. Формування візантійського художнього канону. Візантійська ікона.
36. Романський та готичний стилі.
37. Розквіт візантійського мистецтва: доба Костянтина Великого та Юстиніана I.
38. Вплив візантійського мистецтва на розвиток мистецтва середньовічної Європи, Близького Сходу і Стародавньої Русі.
39. Особливості культурного розвитку арабської культури.
40. Коран – голосна священна книга ісламу та визначна літературна пам'ятка.
41. Досягнення в галузі точних та природничих наук арабо-мусульманського світу.
42. Розвиток арабської світської та богословської літератури.
43. Розвиток освіти і виховання: мектеби та медресе.

44. Епоха Відродження: загальна характеристика.
45. Мистецтво Проторенесансу: видатні майстри.
46. Період раннього Відродження: видатні представники.
47. Високе Відродження: титани.
48. Північне Відродження: видатні представники.
49. Рух Реформації та його вплив на розвиток німецького мистецтва.

2 семестр (екзамен)

50. «Бароко»: загальна характеристика.
51. Архітектура та скульптура бароко.
52. Основні напрями образотворчого мистецтва XVII ст.
53. Епоха Просвітництва: загальна характеристика.
54. Рух французького Просвітництва.
55. Класицизм як ідейно-художня система та стиль мистецтва.
56. Романтизм: загальна характеристика та представники.
57. Імпресіонізм: загальна характеристика та представники.
58. Фовізм: загальна характеристика та представники.
59. Кубізм: загальна характеристика та представники.
60. Модернізм: особливості світогляду та художнє втілення.
61. Експресіонізм: загальна характеристика та представники.
62. Футуризм: загальна характеристика та представники.
63. Абстракціонізм: загальна характеристика та представники.
64. Сюрреалізм: загальна характеристика та представники.
65. Театр абсурду.
66. Концептуалізм.
67. Архітектурні стилі: модерн і функціоналізм.
68. Поняття «масова культура».
69. Музична культура: джаз, рок, рок-н-ролл.
70. Літературні жанри 1 пол. XX ст.: детектив, триллер, фантастика.
71. Літературні жанри 1 пол. XX ст.: історичний роман, мелодрама, готичний роман, вестерн.
72. Літературні жанри 1 пол. XX ст.: екзотична проза, комікси, містичний роман і роман жаху.
73. Кінематограф 1 пол. XX ст.
74. Модна індустрія.
75. Рок – новий музичний стиль 50-60 рр. XX ст.
76. Сучасні мистецько-видовищні форми: хепенінг.
77. Сучасні мистецько-видовищні форми: перформанс.
78. Сучасні мистецько-видовищні форми: флеш-моб.
79. Сучасні мистецько-видовищні форми: боді-арт.
80. Сучасні мистецько-видовищні форми: стріт-арт.
81. Тілоцентризм як визначальна риса масової культури.
82. Техноморфна тілесність: загальна характеристика.
83. Поняття «графіті». Класифікація графіті.
84. Зародження та становлення графіті в США та Європі.
85. Поняття «мурали». Специфіка створення та інституалізації.
86. Madonnari або street- painting як вид вуличного мистецтва.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Обов'язкова

1. Гетало Т. Є., Жеребятнікова І. В., Пальм Н. Д. Українська та зарубіжна культура : конспект лекцій. Харків : ХДЕУ, 2002. 182 с.
2. Денисюк Ж. З. Масова культура і національно-культурна ідентичність в добу глобалізації : монографія. Київ : НАКККІМ, 2016. 223 с.
3. Історія світової культури : Культурні регіони: навч. посіб. для студ. гум. спец. вузів / Л. Т. Левчук, В. С. Гриценко, В. В. Єфименко та ін. 3-є вид., перероб. і доп. Київ : Либідь, 2000. 520 с.
4. Історія світової культури: навч. посіб. / керівник авт. колективу Л. Т. Левчук. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 400 с.
5. Історія світової та української культури : підруч. для вищих закладів освіти / В. А. Гречанко, І. В. Чорний В. А. Кушнерук, В. А. Режко. Київ : Літера ЛТД, 2006. 480 с.
6. Ляшенко О. Д. Зарубіжна та українська культурні епохи Просвітництва : конспект лекцій. Кіровоград : КДПУ, 2003. 59 с.
7. Сінкевич О. Б. Соціальні практики масової культури : ідентифікаційний дискурс : монографія. Львів : ЛНУ, 2015. 359 с.
8. Соломатова В. В. Візуальна культура ХХ ст. : навч. посібник. Київ : КНУКіМ, 2016. 245 с.
9. Станіславська К.І. Мистецько-видовищні форми сучасної культури: монографія; вид. друге, перероб. і доп. Київ : НАКККіМ, 2016. 352 с.
10. Шейко В. М. Історія художньої культури. Первісність. Стародавній світ : підручник / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко. Харків : ХДАК, 1999.
11. Шейко В. М. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.) : В 2 т. Т.1. Харків : Основа, 2001. 518 с. Т.2. Харків : Основа, 2001. 400 с.

Додаткова

12. Аббязова Б. Т. Ознаки постмодерну в хореографічному мистецтві : 2 пол. ХХ – поч. ХХІ ст. // Культура і сучасність. 2016. № 1. С. 122-127.
13. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури : зб. наук. пр.. НАКККІМ. Вип. 34. 2015. 389 с.
14. Андрієнко О. В. До питання про причини виникнення та інтерпретації декадансу // Вісник Держ. ун-ту економіки та торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Серія : Гуманітарні науки. 2003. № 2. С. 83-89.
15. Андрущенко Т. Сутність естетичного в епоху Ренесансу // Вища освіта України. 2007. № 4. С. 70-74.
16. Бабушка Л. Д. Розвідка про красу як абсолютну цінність (історико-естетичний аналіз) // Практична філософія. 2006. № 2. С. 230-234.
17. Баканурська М. Зародження постмодерністських парадигм у модерністському мистецтві // Аркадія. 2007. № 4. С. 38-42.
18. Баканурська М. Особливості постмодерністської естетики // Аркадія. 2007. № 2. С. 46-49.
19. Белов Д. Комікс як продукт інформаційної культури // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського: зб. наук. пр. 2018. Вип. 49. С. 71-88.
20. Бичко А., Бичко І., Табачковський В. Історія філософії: Підручник. Київ, 2001.
21. Богданова М. В. Танець як складова культурної обрядодії // Культура і сучасність. 2015. № 2. С. 93-97.
22. Бойко А. І. Постмодернізм та світоглядні орієнтації сучасної людини // Мультиверсум : філософський альманах. Київ : Укр. Центр духовної культури, 2001. Вип. 25. С. 3-11.
23. Бойко А. О. Феномен маси як атрибут суспільства і культури. Дисертація на здобуття кандидата філософських наук. Спеціальність 09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії. 210 с.
24. Бойко О. П. Культура дозвілля у суспільстві ризику : монографія. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. 285 с.

25. Бондарчук Т. В. До питання про модель людини і світу у культурі постмодернізму // *Культура і сучасність*. 2011. № 1. С. 93-97.
26. Бугайов В. І. Феномен утопії художніх символів модерну // *Наука. Релігія. Суспільство*. 2007. № 2. С. 207-211.
27. Бур'ян О. Імпресіонізм // *Дніпро*. 2011. № 10. С. 138-140.
28. Бур'ян О. Сюрреалізм в мистецтві // *Дніпро*. 2011. № 9. С. 149-151.
29. Власенко А. Сад українського модерну // *Міжнародний туризм*. 2009. № 6. С. 130-137.
30. Вовкун В. В. Діалогічний потенціал українського авангарду // *Культура і сучасність*. 2009. № 1. С. 44-49.
31. Войтенко О.М. Естетичний ідеалізм – типологічна парадигма культури Відродження // *Філософські обрії*. 2009. № 22. С. 132-144.
32. Галушко М. Динаміка трансформації повсякденних форм у культурі постмодерну // *Вісник Нац. техн. ун-ту України «Київ. політехн. ін.-т»*. Філософія, психологія, педагогіка. 2009. № 1. С. 12-16.
33. Гацелюк В. О. Розвиток неокласичного балетного стилю в хореографії ХХ ст. // *Вісник Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтва*. 2012. № 4. С. 63-67.
34. Герчанівська П. Е. Постмодернізм : інноваційні форми і технології культурної практики сучасності // *Вісник Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтва*. 2013. № 3. С. 58-62.
35. Гольберг М. Романтизм і культура ХХ століття // *Романтизм у культурній генезі : Мат. міжнар. наук. конф. «Німецький романтизм і європейська культура ХХ ст.»*. Дрогобич, 1998. С. 4-16.
36. Гужва О. П. Ріхард Штраус на шляху до синтезу мистецтва : творчість композитора // *Вісник Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтва*. 2007. № 3. С. 63-69.
37. Гуменюк Т. К. Нове розуміння «величного» / піднесеного / *SUBLIME* у мистецтві постмодернізму // *Вісник Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтва*. 2003. № 4. С. 5-9.
38. Гусев В. Західна філософія Нового часу XVII-XVIII століть. Київ, 2000.
39. Дейвіс Н. Європа: Історія. Київ, 2000.
40. Дем'яненко Л. Імпресіонізм у музиці і літературі (Михайло Коцюбинський і Клод Дебюссі) // *Слово і час*. 2011. № 1. С. 78-84.
41. Ель Гуессаб К. Іслам як чинник регулювання суспільного та приватного життя в арабському суспільстві // *Актуальні проблеми філософії та соціології: Науково-практичний журнал / Голов. ред. Д. В. Яковлев; відпов. секретар І. В. Шамша; Міністерство освіти і науки України; Національний університет "Одеська юридична академія"*. Одеса, 2017. Вип. 17. С. 29-31.
42. Жилко Н. М. Сполучені Штати Америки : навч. посібник до курсу «Країнознавство» / Ніжинський держ. педагогічний ун-т ім. Миколи Гоголя. Ніжин, 2003.
43. Жукова Н. А. «Елітерне» в постмодерністському мистецтві // *Гуманітарний часопис*. 2010. № 3. С. 32-40.
44. Жукова Н. А. Авангард та модернізм у контексті проблеми існування міфу в культурі кінця XIX – 1 пол. XX ст. // *Гуманітарний часопис*. 2012. № 3. С. 46-54.
45. Задубняк Ю. А. Трансформації символічного в культурі постмодерну // *Вісник Нац. авіа. ун-ту. Філософія, культурологія*. 2008. № 2. С. 161-165.
46. Залужна А. Є. Трансформаційні процеси культури постмодерну і морально-естетичний аспект // *Гуманітарний часопис*. 2014. № 1. С. 25-31.
47. Замаровський В. Спочатку був Шумер. Київ, 1983.
48. Західноєвропейський живопис 14-18 століть / упоряд. Л. Сак, О. Школяренко. Київ, 1986.
49. Зеленський Ю., Малин М. Абстракціонізм // *Дніпро*. 2014. № 2. С. 124-128.
50. Ільєнко І. М. Соціокультурна акомодация джазу в 1 пол. XX ст. : до питання взаємодії мистецтва // *Вісник Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтва*. 2017. № 4. С. 152-164.
51. Каднікова Л. В. Постмодернізм в естетиці // *Вісник Нац. авіац. ун-ту. Філософія. Культурологія*. 2005. № 1. С. 74-78.

52. Кандзюба М. О. Проблема кічу в культурі: естетичний аспект // Наук. вісник Волин. держ. ун-ту ім. Л. Українки. 2006. № 3. С. 107-111.
53. Кіреєва О. Г. Художньо-світоглядні традиції Г. Генделя й А. Веделя в контексті європейської культури // Наука. Релігія. Суспільство. 2003. № 3. С. 232-235.
54. Кіреєва Т. І., Кіреєва О. Г. Символи мистецтва у часі // Наука. Релігія. Суспільство. 2011. № 2. С. 214-221.
55. Кодьєва О. П. Символ та його місце у зображальній творчості // Вісник Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтва. 2002. № 1. С. 31-37.
56. Козюра О. В. Феномен постмодернізму: спроба визначення естетичної функції // Всесвітня л-ра та культ. в навч. закладах України. 2007. № 10. С. 10-12.
57. Композитор-віртуоз. До 330-річчя від дня народження Г. Ф. Генделя (1685-1759) // Календар знаменитих і пам'ятних дат. 2015. № 1. С. 48-57.
58. Корнієнко Ю. В. Антропологічні виміри моди та дизайну постмодернізму // Культура і сучасність. 2009. № 1. С. 34-38.
59. Кохан Т. Г. Сюрреалізм як об'єкт теоретичного аналізу // Культура і сучасність. 2004. № 2. С. 91-98.
60. Кохан Т. Г. Художні течії в західноєвропейському мистецтві поч. ХХ ст.: досвід варіаційного підходу // Культура. Сучасність: альманах. 2003. № 1. С. 76-82.
61. Кравчук О. Г. Танцювальне шоу в системі синтезу телебачення та хореографічного мистецтва // Вісник Міжнарод. слов'ян. ун-ту. Серія : Мистецтвознавство. 2010. Т. 13. № 2. С. 62-71.
62. Кравчук О. Г. Художність театрального дійства в сучасному хореографічному мистецтві // Вісник Міжнарод. слов'ян. ун-ту. Серія : Мистецтвознавство. 2006. Т. 9. № 1. С. 22-24.
63. Кравчук О. Руйнація системи традиційних цінностей у авангардному мистецтві поч. ХХ ст. (фонізм та ранній кубізм) // Вісник Львів. ун-ту. 1999. Вип. 1. С. 168-172.
64. Красівський О. Глобалізація та ідентичність національної культури // Ефективність державного управління. 2017. Вип. 4 (53). Ч. 1. С. 13-21.
65. Крижанівський О. Історія Стародавнього Сходу. Київ, 2002.
66. Кузнецов Ю. «Естетична революція» імпресіонізму // Іноземні мови в навчальних закладах. 2004. № 1. С. 154-160.
67. Кун М. Легенди та міфи Стародавньої Греції. Київ, 1992.
68. Лебедев В. О. Анатомія масової культури: монографія. Харків : Форт, 2010. 164 с.
69. Лензій Я. Джазове мистецтво і сучасна українська культура // Молодь і ринок. 2017. № 3. С. 177-181.
70. Лисіна Н. Музично-теоретичні трактати Ренесансу // Мистецтво та освіта. 2011. № 2. С. 6-12.
71. Личковах В. Авангард-постмодернізм-універсалізм : зміна парадигм неklasичної естетики // Філософська і соціологічна думка. 1996. № 7/8. С. 142-165.
72. Лімборський І. Сентименталізм української душі та сентименталізм в українській культурі // Вісник АН України. 1994. № 2. С. 39-44.
73. Лук'янець В., Соболев О. Філософський постмодерн: навч. посібник. Київ, 1998.
74. Льовкін О. Г. Сюрреалістична естетика як підґрунтя «активного» постмодернізму // Практична філософія. 2005. № 3. С. 136-142.
75. Лютий Т.В., Ярош О.А. Культура масова і популярна: теорії та практики. Київ: Агентство-Україна, 2007. 124 с.
76. Маєстро боротьби : до 190-річчя від дня народження Ріхарда Вагнера (1813-1883) // Календар знаменитих і пам'ятних дат. 2003. С. 58-62.
77. Мазепа В. Український модернізм поч. ХХ ст. : спроба синтезу естетизму та української ідеї // Філософська думка. 1998. № 2. С. 81-97.
78. Малюк Є. О. Відеогра як феномен сучасної медіа культури. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата культурології. 26.00.01. 212 с.

79. Маншилін О. Становлення американського танцю модерн. Творчість Доріс Хамфрі // Просценіум. 2011. № 1. С. 15-23.
80. Маркевич Л. А. Новаторські тенденції в українській хореографічній культурі у 20-ті рр. ХХ ст. // Вісник Міжнарод. слов'ян. ун-ту. Серія : Мистецтвознавство. 2011. Т. 14. № 2. С. 100-107.
81. Масова культура у сучасному художньо-комунікаційному просторі. Мат. III Міжнар. наук.-практ. конф. (18-20 квітня 2017 р.). Херсон. Нац. техн. ун-ту, каф. Дизайну. Херсон : Грін Д., 2017. 1137 с.
82. Мачуліна І. І. Соціологія вільного часу та дозвілля / конспект лекцій. Кам'янське, ДДТУ, 2017. 68 с.
83. Меднікова Г. Образи та символи міфів у мистецтві постмодернізму // Людина і світ. 2002. № 10. С. 51-59.
84. Меднікова Г. С. Духовна ситуація сьогодення у мистецтві постмодернізму // Вісник Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтва. 2002. № 2. С. 15-22.
85. Микуланинець Л. М. Концептуальні категорії постмодернізму в дискусії сучасної художньої культури // Вісник Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтва. 2017. № 4. С. 192-195.
86. Мозговий М. Чинники розвитку сучасної української естрадної музики // Наук. записки Тернопіл. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка та Нац. муз. акад. України ім. П. Чайковського. Серія : Мистецтвознавства. 2009. № 2. С. 64-70.
87. Мокляк Л. І., Покотило Г. М. Мистецтво як духовне підґрунтя самовизначення нації у глобалізованому світі // Вісник Нац. авіац. ун-ту. Філософія. Культурологія. 2017. № 1. С. 113-116.
88. Москалець О. Особливості пізнання художнього символу // Філософська думка. 2000. № 3. С. 98-118.
89. На ріках вавілонських. З найдавнішої літератури Шумеру, Вавілону, Палестини. Київ, 1991.
90. Назаренко Ю., Сирбу О., Філіпчук Л., Хассай Є. Дослідження дозвілля і культурних потреб міської молоді в Україні. УКФ. 151 с // https://uaculture.org/wpcontent/uploads/2020/12/doslidzhennya_dozvillya_i_kulturnyh_potreb_miskoyi_molodi_v_ukrayini.pdf
91. Наливайко Д. Про співвідношення «декадансу», «модернізму», «авангардизму» // Слово і час. 1997. № 11/12. С. 44-48.
92. Немеш О.М. Віртуальна діяльність особистості: структура та динаміка психологічного змісту: монографія. Київ: Слово, 2017. 391 с.
93. Осадців Т. Танець як мистецтво, ритуал та історія (XVIII-XX ст.) // Схід. 2016. № 2. С. 57-61.
94. Павлова О. Ю. Становлення візуальних практик художнього поля модерну : соціокультурні передумови // Культура і сучасність. 2016. № 1. С. 3-8.
95. Павлова О. Ю. Феноменологічна інтерпретація умов здійснення естетичного досвіду: до проблеми зіткнення образів // Культура і сучасність. 2005. № 2. С. 30-36.
96. Пахаренко В. Соцреалізм (20-80 роки ХХ ст.) // Українська мова та л-ра в шк. 2002. № 3. С. 42-45.
97. Петрова І.В. Дозвілля в зарубіжних країнах : Підручник. Київ : Кондор, 2005. 408 с.
98. Петрова І.В. Творча діяльність Леонардо да Вінчі у контексті подієвої культури Відродження // Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філософія, Культурологія, Соціологія. 2021. Вип. 21. С. 50-61.
99. Плахотнюк О. А. Стили та напрями сучасного хореографічного мистецтва // Вісник Міжнарод. слов'ян. ун-ту. Серія : Мистецтвознавство. 2007. Т. 10. № 1. С. 32-35.
100. Побережна Г. І. Й.-С. Бах в контексті мета історії // Культура і сучасність. 2016. № 1. С. 73-79.
101. Подуляк Ю. Ю. Модерн, постмодерн, другий модерн : варіації семіосфери життєсвіту // Вісник Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. 2010. № 12. Т. 2. С. 204-212.

102. Попович М. Романтизм як стиль та ідеологія // Філософська думка. 2004. № 6. С. 3-30.
103. Попович О. В. Компенсаційно-креативна функція культури : монографія. Київ : НАККІМ, 2012. 379 с.
104. Прудіус Р. Г. Постмодерністські образи людини // Вісник Нац. авіа. ун-ту. Філософія. Культурологія. 2012. № 1. С. 74-78.
105. Радзевич Г. Авангард // Дніпро. 2012. № 9. С. 122-127.
106. Радченко О. Б. Постмодернізм : спроба філософсько-естетичного осмислення сучасності // Вісник Житомир. пед. ун-ту. 2003. Вип. 12. С. 47-51.
107. Ратко М. Світ українського бароко // Мистецтво та освіта. 2002. № 11. С. 48-55.
108. Рогозинський В. Символізм у малярстві та музиці // Зарубіжна література в навчальних закладах. 2004. № 3. С. 50-56.
109. Романенкова Ю. В. Анаморфози як елемент інструментарію художньої мови маньєристів // Вісник Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтва. 2011. № 4. С. 123-126.
110. Романенкова Ю. В. Філософсько-естетична концепція маньєризму. Генеза стилю // Культура і сучасність. 2011. № 1. С. 153-157.
111. Сабадаш Ю. С. Культурологічний модернізм та естетика мас-медіа у контексті дослідження Умберто Еко «Апокаліпсис відкладається» // Культура і сучасність. 2009. № 1. С. 49-53.
112. Салій В. Художній образ у музичному мистецтві // Мистецтво та освіта. 2009. № 1. С. 8-10.
113. Світло Людвіга Ван Бетховена : сценарій про життя та творчість Людвіга Ван Бетховена // Виховна робота в шк. 2007. № 10. С. 20-27.
114. Ситуація постмодернізму в Україні. Круглий стіл // Кіно-Театр. 2001. № 6. С. 2-12.
115. Сініцина А. В. Джерела і особливості українського романтизму // Зб. наук. праць : Філософія, соціологія, психологія / Прикарпат. ун-т ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ, 1999. Вип. 3. Ч. 1. С. 276-285.
116. Сінькевич О. Б. Ідентифікаційні практики масової культури: соціально-філософський аналіз. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук. Спеціальність – 09.00.03 – соціальна філософія та філософія історії. 2016. 446 с.
117. Скальська Д. М. Естетичний дискурс постмодерну // Культура і сучасність. 2007. № 2. С. 15-22.
118. Скальська Д. М. Філософсько-методологічна рефлексія сучасного естетичного процесу // Прикарпат. вісник НТШ. 2010. № 3. С. 7-15.
119. Скотний В., Біленко Т. Світоглядні парадигми в контексті романтичної культури // Романтизм у культурній генезі : Мат. міжнар. наук. конф. «Німецький романтизм і європейська культура ХХ ст.». Дрогобич, 1998. С. 16-23.
120. Скринник-Миська Д. М. Проблема людини у візії мистецтва модерну : «базова особистість» епохи // Вісник Нац. техн. ун-ту України «Київський політехнічний ін-т». Філософія, політологія, педагогіка. 2007. № 2. С. 47-51.
121. Слободянюк А. В., Домінас А. А. Комп'ютерні ігри як елемент масової політичної культури та комунікації // Матеріали XLVI наук.-техн. конф. Підрозділів ВНТУ (Вінниця, 22-24 березня 2017) // http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123_456789/17792/2484.pdf
122. Станіславська К. І. Перфоманс – мистецько – видовищна форма постмодернізму // Вісник Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтва. 2010. № 4. С. 96-100.
123. Столярчук Н. Світоглядно-естетичні універсалії бароко в художньому мисленні українського авангарду // Вісник Східноєвропейського нац. ун-ту ім. Л. Українки. Серія: Філософські науки. 2013. № 11. С. 170-175.
124. Татарінцева І. Початок кризи романтичної лірики у «Тристані та Ізольді» Р. Вагнера // Наук. записки Терноп. пед. ун-ту. Серія : Мистецтвознавство. 1999. № 2. С. 53-62.
125. Тексти (конспект) лекцій з дисципліни «Українська культура в європейському контексті» для студентів усіх спеціальностей усіх форм навчання / Укл.: М.В. Дедков, Г.І. Шаповалов, І.М. Спудка та ін. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2020. 66 с.

126. Тихонова Є. Історія танцю : від міфів до реальності // Українська культура. 2004. № 10. С. 33-35.
127. Ткарало О. М. Становлення європейського джазу (від поч. ХХ ст. до Другої світової війни) // Наук. записки Тернопіл. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Серія : Мистецтвознавство. 2012. № 2. С. 3-9.
128. Федорова І. І. Постмодернізм як феномен сучасної культури : шляхи становлення і трансформації // Вісник Нац. техн. ун-ту України «Київський політехнічний ін-т». Філософія. Психологія. Педагогіка. 2001. Вип. 1. С. 43-48.
129. Фокшей В. Імпресіонізм як явище музичної культури / Зарубіжна л-ра в навчальних закладах. 2001. № 6. С. 47-50.
130. Фриз П. Хореографічна культура в контексті теорії і практики сучасного суспільства // Молодь і ринок. 2012. № 8. С. 46-50.
131. Хвостикова А. О. С. Взаємозв'язок філософії, релігії та медицини у Стародавніх Індії та Китаю // Філософія релігії та медицини в постсекулярну добу: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої пам'яті свт. Луки (В. Ф. Войно-Ясенецького). Київ : НМУ ім. О. О. Богомольця, ВР ІФ ім. Г. С. Сковороди НАНУ, 2021. 228-231.
132. Хлестов С. В. Комікс як засіб масової комунікації: типологічні особливості // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Соціальні комунікації». 2017. Вип. 11. С. 13-17.
133. Хмара О. Дозвілля у молодіжній масовій культурі // <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/2881/1/Xmara%20O.pdf>
134. Художня культура світу: Арабо-мусульманський культурний регіон. Африканський культурний регіон. Індійський культурний регіон. Далеко-східний культурний регіон. Латиноамериканський культурний регіон. Північноамериканський культурний регіон / за ред. Н. Миропольської, Е. Белкіної, Л. Масол та ін. Київ, 2003.
135. Чуприна І. Філософські засади мистецтва постмодернізму // Мистецтво та освіта. 2004. № 3. С. 6-9.
136. Шариков Д. І. Імпресіонізм та імпровізація у сучасній хореографії // Вісник Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтва. 2012. № 1. С. 141-144.
137. Шумка М. Символізм у філософській культурі Києво-руської доби // Наук. записки Терноп. держ. пед. ун-ту. Серія : Філософія, економіка, соціологія. 1999. № 2. С. 71-75.
138. Щербань О. О. Символічна функція художнього образу // Вісник Нац. техн. ун-ту України «Київський політехнічний ін-т». Філософія. Психологія. Педагогіка. 2010. № 2. С. 65-69.
139. Thomas Bender: A Nation Among Nations. America's Place in World History, New York 2006.
140. Дубенко О. Ю. American culture for translators. Сполучені Штати Америки : путівник перекладача / перероб. та доп. вид. Вінниця, 2007.
141. Гаврилаш І. С. Мурал-арт в контексті масової культури ХХІ століття // Питання культурології. 2018. № 34. С. 133-142.
142. Ганін П.С., Віюк С.А. Суперграфіка: потенціал різновидів вуличного мистецтва в сучасній архітектурі // Студентський Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. 2015. Вип. 2 (4). С. 3-6.
143. Красовська З. В. Символіка графіті як семантичний засіб міського життя // Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка : збірник наукових праць. 2007. № 2(20). Ч. 2. С. 125-128.
144. Міро І. М. Особливості стріт-арту як феномена сучасного мистецтва // Культура і сучасність. 2018. № 2. С. 261-266.
145. Станіславська К. І. Артмоб: художня акція у просторі вуличного мистецтва // Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2018. Вип. 23. С. 52-55.

1. Бібліотека Харківської державної академії культури – <http://lib-hdak.in.ua/>;
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua/node/123>;
Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна – <http://library.univer.kharkov.ua/OpacUnicode/>